
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

אנתרופולוגיה של חברות ילידיות באמזונס - 53174

תאריך עדכון אחרון 07-08-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): אלירן ארזי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: eliran.arazi@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי ב' 15:00-16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

פראים אציליים או קניבלים אכזריים, פרימיטיבים שנזנחו בשולי ההיסטוריה או שומרים מסורים ונחוצים של יערות העד ההולכים ונעלמים: הדמיון המערבי צבע לאורך השנים את ילידי האמזונס הן בצבעים הבהקים ביותר, הן בצבעים האפלים ביותר, בתור "אחרים מוחלטים" של האדם האירופאי. האנתרופולוגיה המערבית החלה רק בעשורים האחרונים לפלס את דרכה בסבך של מגוון הקבוצות האתניות והלשוניות באיזור זה, וחוקרים עודם נתקלים חדשות לבקרים בתופעות ותפיסות שמאתגרות את הקטגוריות הבסיסיות ביותר שאליהן אנו רגילים. הקורס יציע מבט רוחבי על חברות ילידיות ביערות העד של אגן האמזונס מתוך הסוגיות העכשוויות שעמן הן מתמודדות ודרך נקודות המגע שלהן עם לא ילידים. נבקש לעשות "אנתרופולוגיה של חברות ילידיות באמזונס" בשני המובנים: גם להכיר את את החברות הללו דרך הספרות האתנוגרפית, וגם לחשוב על היבטים שונים של החברות המערביות מתוך התפיסות והפרקטיקות של בני החברות הילידיות.

מטרות הקורס:

הקורס יעמוד על מספר תוי היכר נפוצים של עמים ילידיים באמזונס תוך הדגשת המגוון התרבותי והווריאציות שזוכים לו תווים אלה בקרב עמים שונים. הקורס יקנה לסטודנטים ארגז כלים קונספטואלי ואתנוגרפי על עמי האמזונס שבאמצעותו יוכלו לגשת בעין ביקורתית לכתבות תקשורת, דו"חות מקצועיים ותוצרי תרבות שנוגעים לעמים ילידיים באיזור זה ומחוצה לו, כמו גם לדיונים סביבתיים שנוגעים לאיזור. ההיכרות עם עמים אלה תשכלל את הדמיון האנתרופולוגי של הסטודנטים. היא תאפשר להם להעריך במבט ביקורתי הנחות נפוצות בדבר אוניברסליות, ולבצע "הזרה" לתופעות שונות בחברה שבה הם חיים.

תוצרי למידה

בסימו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לדון בתימות העיקריות באתנוגרפיה של הקבוצות הילידיות באמזונס

להעריך מונוגרפיות פרטניות על רקע המכלול האיזורי שבו הן נטועות

לגשת באופן ביקורתי לטקסטים, כתבות בתקשורת ותוצרים תרבותיים שנוגעים לחברות האמזונס, להפקת משאבים ולהגנת הסביבה באיזור זה

לזהות קשרים בין תיאוריות אנתרופולוגיות והמציאויות האתנוגרפיות שעליהן הן מתבססות

לבצע הזרה של תפיסות מקובלות בדבר טבע ותרבות, אנושי ולא-אנושי, גוף וזהות, כלכלה ושארות.

דרישות נוכחות (%) :

90%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה ודיון

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

בקורס נדון בקטגוריות אפיסטמולוגיות ובמבנים חברתיים, תרבותיים וקוסמולוגיים המשותפים לחברות אלה (רשימה לא סופית): הרצף בין האנושי ללא-אנושי, שמאניזם וריטואל, מגדר ושארות, גוף וזהות. נבחן היבטים שונים של תהליך הקולוניזציה של האיזור ואופני ההתמודדות של הילידים עמו, כמו המגע עם האירופאים על הטובין והטכנולוגיה שאלו הביאו עמם וכן מיסיונריות ונצרות, אינטראקציות עם המדינה והשוק, מאבקים סביבתיים ומאמצים לשימור תרבותי. בקורס יושם דגש על תרומתן של האתנוגרפיות של חברות יערות העד של דרום אמריקה לתיאוריה האנתרופולוגית, ובפרט – הסטרוקטורליזם והמפנה האונטולוגי.

חומר חובה לקריאה:

רשימה חלקית -

Mann, Charles C. "1491." *The Atlantic Monthly* March 2002: 41–53.
<https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2002/03/1491/302445/>

Lévi-Strauss, Claude. 1973. "Structuralism and Ecology." *Social Sciences Information* 12 (1): 7–23.

Erickson, Clark. 2008. "Amazonia: The Historian Ecology of a Domesticated Landscape." In *The Handbook of South American Archaeology*, edited by Helaine Silverman and William Isbell, 157–83. New York: Springer.

Descola, Philippe. 2009. "Human Natures." *Social Anthropology* 17: 145–157.

Descola, Philippe. 2013. "Animism Restored". In *Beyond Nature and Culture*, 129–138. Chicago: Chicago University Press.

Brightman, Marc. 2010. "Creativity and Control: Property in Guianese Amazonia." *Journal de La Société Des Américanistes* 96: 135–67.

Fausto, Carlos. 2007. "Feasting on People: Eating Animals and Humans in Amazonia." *Current Anthropology* 48 (4): 497–530

Viveiros de Castro, Eduardo. 1998. "Cosmological Deixis and Amerindian Perspectivism." *The Journal of the Royal Anthropological Institute* 4 (3): 469–88.

Ferguson, R. Brian. 2001. "Materialist, Cultural and Biological Theories on Why Yanomami Make War." *Anthropological Theory* 1 (1): 99–116.

Fausto, Carlos. 1999. "Of Enemies and Pets: Warfare and Shamanism in Amazonia." *American Ethnologist* 26: 933–56.

Vilaça, Aparecida. 2002. "Making Kin out of Others in Amazonia." *Journal of the Royal Anthropological Institute* 8 (2): 347–65

Viveiros De Castro, Eduardo. 2001. "GUT Feelings about Amazonia: Potential Affinity and the Construction of Sociality." In *Beyond the Visible and the Material: The Amerindization of Society in the Work of Peter Riviere*, edited by Laura Rival and Neil L. Whitehead, 21–43. Oxford: Oxford University Press.

Hugh-Jones, Stephen. 1994. "Shamans, Prophets, Priests, and Pastors." In *Shamanism, History, and the State*, Nicholas Thomas and Caroline Humphrey, 32–75. Ann Arbor: University of Michigan Press.

Vilaça, Aparecida. 2009. "Conversion, Predation, and Perspective." In *Native Christians: Modes and Effects of Christianity among Indigenous Peoples of the Americas*, edited by Aparecida Vilaça and Robin Wright, 147–66. Farnham, England; Burlington, VT: Ashgate.

Kopenawa, Davi. 2013. "Cannibal Gold." in *The Falling Sky: Words of a Yanomami Shaman*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 282–296.

Walker, Harry. 2012. "Demonic Trade: Debt, Materiality, and Agency in Amazonia." *Journal of the Royal Anthropological Institute* 18 (1): 140–59.

Echeverri, Juan Alvaro. 2005. "Territory as Body and Territory as Nature: Intercultural Dialogue?" In *The Land within: Indigenous Territory and Perception of the Environment*, edited by Alexandre Surrallés and Pedro García Hierro, 230–46. Copenhagen: Centraltrykkekret Skive.

Kelly, José Antonio. 2016. "Anti-Mestizaje: a Case of Non-Fusional Mixture." In *About Anti-Mestizaje*, 42–57. Curitiba: Cultura e Barbárie.

חומר לקריאה נוספת:
Partial list -

Hemming, John. 2008. *Tree of Rivers: The Story of the Amazon*. New York: Thames & Hudson.

Fausto, Carlos. 2008. "Too Many Owners: Mastery and Ownership in Amazonia." *Mana* 4: 329–66.

Kohn, Eduardo. 2007. "Animal Masters and the Ecological Embedding of History among the Avila Runa of Ecuador." In *Time and Memory: Indigenous Perspectives*,

106-29. Gainesville: University of Florida.

Conklin, Beth A., and Laura R. Graham. 1995. "The Shifting Middle Ground: Amazonian Indians and Eco-Politics." *American Anthropologist* 97 (4): 695-710.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 50 %
הגשת תרגילים 30 %
הגשת דו"חות 10 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

רשימת הקריאה תעודכן לקראת פתיחת הסמסטר